

Chaldaea sollicitarent (*). Singulos illos Jeremias (y) jugo & catenam, tum calice ira Domini donavit; quibus futura sub Chaldaeis captivitas illorum designaretur (z). Post captam Tyrum, Sidon gravioribus conditionibus asperum jugum Babyloniae Regum subivit (a).

Apries, qui post Psammis in Aegypto regnavit, (ipissimus est Pharaeo Vaphtus Jeremiae [b]) referente Herodoto lib. 2. cap. 16. in Phoenices, Tyrios, & Sidonios bellum intulit, an ante obsessam à Nabuchodonosore Tyrum subjectamque armis ejusdem Principis Sidonem, incertum. Vidis prostratisque Judaeis insultasse Sidonios, Joel gravioribus verbis exprobrat cap. 3. 4. 5. exprobrat & Ezechiel cap. 28. 24. Nec Deus insultantibus illis pepercit, jugo enim Chaldaeorum prius oppressit, dein Perfarum; quamvis facta in illos Prophetarum mina (c) non nisi post plurium saeculorum successione ad literam omnes implerentur.

Sub Artaxerxe Ocho Rege Perfarum, impotentem Satraparum Perfarum Praefeduram non ferentes Sidonii, isto clam cum Neftanebo Rege Aegypti foedere, in apertam defectionem eruperunt (d). Quare instructa ingenti classe, apprehensum Praesidem ad supplicium foede raptarunt; tum caelis arboribus è Regis hortis, congestum equorum è regionibus pabulum injecta flammâ absumperunt. Malo in ipsa sua origine extinguendo, proximiores Syriae & Ciliciae Satrapae accurrerunt; sed praelio victi à Tenne Rege Sidonis terga vertere coacti sunt. Tandem Artaxerxes ipse cum 300000. peditibus & 30000. equitibus, instructa insuper classe 300. navium, adjectis 500. onerariis, Sidonem mari terraque aggressurus venit.

Neque Sidonii sive in legendis copiis, sive ad se defendendos seigniores fuerant; sed prodicione Regis Ducisque sui tradita Artaxerxi Urbe, factum est, ut Principis clementiam implorare cogentur. Quare, missi ad eam rem 500. Legati supplicii habitu & olearum ramos in manibus tenentes, vix in conspectum Regis venerant, cum jussu illius à sagittariis confossi omnes perierunt.

Ante quam Perfarum exercitus venisset, Sidonii ultrò naves suas incenderant, omnem sibi fugae spem praeripere volentes. Quare ad ultimas extremitates adducti, monstruosum ab extrema desperatione consilium coeperunt; namque in aedibus suis unâ cum foeminis & liberis clausi injecto voluntario igne omnes perierunt. In eo incendio absumpta ad 40000. hominum, quâ ingenuorum, quâ mancipiorum, ferunt. Ita sua fides Prophetarum vaticiniis stetit.

Erexit nihilo fecius caput, languidum licet; cum enim Alexander Magnus expeditionem Phoeniciae suscepisset, adhuc subsistebat; citòque se Regi submittentem Rex ipse humaniter & benignè excepit. Successione tamen plurium saeculorum tandem factum est, ut post multas toleratas vices, tandem Tyrus & Sidon ad eum sta-

x Jerem. 27.
y Jerem. 25.
z 2.
a Ezech. 27.
b Ezech. 28. 21.
c Jerem. 43. 4.
d Jerem. 43. 4.
e Zach. 9. 2. 3.
f Ezech. 26.
g Diodor. Sicul. ad ann. 2. Olymp. 177.

tum, qualem jam inde à pluribus saeculis scimus, redigerentur, nempe sine nomine, sine autoritate, viribusque, propriis ruinis sepulta: Dabo te in limpidissimam petram: siccatio saecularum eris, nec edificaberis ultra; quia ego loquutus sum, ait Dominus Deus.

ARTICULUS III.

De Idumais.

Idumaeos genus ab Esau vel Edon fratre Jacob & filio Isaac ducere, tam notum est, quam quid aliud. Primae gentis sedes in montibus Schir, ad meridiem Maris mortui & Jordanis; deinde in subiecta Palestinae arva ad meridiem Maris mortui descendentes, locum intra ditionem Juda, & Arabiam Petraeam occuparunt. Duae enim Idumaeorum regiones distinguerentur opus est, ut varia Scripturae loca conciliantur (e).

Imperium populi primò Duces, sive Principes, dein Reges habuerunt, quorum longam jam successione numerabant, ex quo primus Israelitarum Rex Saul post Samuelem constitutus est (f). Quae olim similitates inter Esau & Jacob reum furto sublata benedictionis Isaac parentis, in posteros etiam magis magisque aucta hereditario jure transferunt. Cum Hebraei iter haberent per desertum, ne precarium quidem transitum, pretio etiam pro comestibus promisso, ab Idumaeis impetrare potuerunt (g). Quare circumducere iter per regionem Moab & Madian, ut in Chanaanitidem tandem ingrederentur, coacti sunt (h); armis enim iter per Idumaeam perumpere à Deo prohibebantur.

Excurrentes ditionem Juda Idumaeos Saul non oppressit quidem, sed in ordinem tantum redexit (*). David armis, incertum qua de causa, facile tamen quod Ammonitis in Davidem bellantibus foverit, subactos tributarios fecit (i). Ita sua fides vaticinio Jacob: Major serviet minori (k).

Nec diu quieti mansere Idumaei, sub exitu Regni Salomonis res novas moliri aggressi; Adad enim è Regio Idumaeorum sanguine, qui, vastata regione à Joab duce exercitus Davidis, in Aegyptum infans translatus fuerat, Adad, inquam, labente Regno Salomonis, in suam provinciam regressus Regem se salvari curavit [l]. Quod ego praestitisse credo in Idumaea Orientali ad montes Galaad; ceteri enim Idumaei ad meridiem Palaestinae in obsequio Regum Juda usque ad Joram filium Josaphat manserunt (m).

Joram armis illos reducere conatus est; frustra tamen. Amasias filius Joas Regis Juda aequiorem in illos fortunam expertus, praelio 10000. illorum cecidit, Petram, quam ille Jethael appellatam voluit, post dejectos ex alta silice 10000. Idumaeorum captiva, occupavit; tum & sublato ejus populi Deos ipse sibi Rex in Numina consecravit (n). Nullus tamen par tot victoriis successus fuit, semper enim Idumaei sui juris

e Vide Gen. 32.
f 3. & 33. 1.
g 3. Reg. 11. 18. & faciliè Josue 11. 17. & 12. 7. & 2. Par. 20. 2. 10. 22. 23. Thren. 4. 25. Ezech. 25. 8. & 35. 2. 3.
h Gen. 36. 21.
i Num. 20. 14.
j Num. 21. 4. Judic. 11. 17.
k 1. Reg. 14. 47.
l 2. Reg. 8. 14. & 3. Reg. 11. 15.
m Gen. 25. 23.
n 3. Reg. 11. 14.
o 2. Par. 21. 8. 9.
p 2. Par. 25. 14. 19. 20.

juris manserunt, simultatibusque suae in Judaeos exercendae nullam occasionem elabi passi sunt.

Sævè & inhumaniter bello captos Israelitas habuisse, tum & Idumaeis hostibus vendidisse, Amos 1. 11. Philistaeis exprobrat. Idem etiam Propheta gravissimis castigat minis Idumaeos ausos gladium in Judaeos fratres suos stringere. Ozias Rex Juda urbem Elat ad Mare rubrum ab illis occupatam recepit (o); nec tamen diu tenuit; nam Rasin Rex Syriae, pulsus Judaeis, ditoni suae illam adjecit (p). Sub Achaz Idumaei regionem Juda discurrentes, odii sui signissima monumenta reliquerunt (q). Creduntur Sennacheribo inferenti in Ezechiam bello auxiliares copias duxisse (r); cujus inhumanitatis poenas daret sub Assaradone, altero post Sennacheribum Rege, ditionem eorum depopulante, coacti sunt [s]. Unâ cum ceteris finitimis Judaeae gentibus, gravia in se Holofernis arma senserunt (t).

Regnum ineunte Sedecia, Rex Edom Legatos suos Jerusalem miserat (u); jugo & catenam futuram, captivitatis sub Nabuchodonosore emblemata, nisi ejus jugum voluntarie subissent, à Jeremia donatos. Nequidquam tamen mirante Prophetâ, foedus cum Sedecia frinxerunt [x], quantum non belli tantum molem Hebraeis posita reliquerunt, sed etiam arma cum Nabuchodonosore Judaicam expeditionem suscipiente junxerunt; Regem in Judaeos animantes, quod Urdem totam penitus ad fundamenta usque subverteret (y).

Nec perfidia suae poenas evitarunt Idumaei, qui Nabuchodonosoris jugum unâ cum aliis Judaeae finitimis gentibus quinquentio post captam Jerusalem subire coacti sunt [z].

Quaquam nihil expressum legimus de Idumaeis unâ cum ceteris populis in Trans-euphratam à Nabuchodonosore translatis, quae tamen à Prophetis de captivitate omnium populorum Judaeae finitimarum, eorumque tandem post captivitatem libertate pronuntiata sunt (*), hæc insinuare videntur, communi ceterorum factio Idumaeos implicitos fuisse. Nec tamen ita translata gentem credimus, ut relictas in provincia nemo superesset; scimus enim Idumaeorum plures è gladio victoris sese subducentes, sensim in plagam meridionalem Judaeae irrepsisse, ut reduces è captivitate Judaeae Idumaeos offenderint, totum Meridionalem Judaeae tractum occupantes, ab Hebron secundum Arabie latera excurrentem.

Viribus & potentia valebant plurimum, ut Judaeis adversariis terrorem inducere possent, cum Malachias ad Dominum 1. 4. diceret: In quo dilexisti nos? nonne frater erat Esau Jacob? (id est nonne Edon non fecit ac nos, regionem suam tenet?) Cui Dominus respondit: Dilexi Jacob, Esau autem odio habui, & posui montes ejus in solitudinem, & hereditatem ejus in dracones deserti. Quid si dixerit Idumaea: Destruisti sumus, sed revertentes edificabimus quae destructa sunt: Haec dicit Dominus exercituum. Calmet Tom. I.

citum: Isti edificabunt, & ego destruam; & vocabuntur termini impietatis, & populus cui iratus est Dominus usque in aeternum. Quamvis enim Antiochus Epiphanes nihil in illos gravius egerit (a), cum interim Judaeos saevissime haberet; nunquam tamen id impetrare potuerunt Idumaei, ut pristina libertate recepta, Reges sibi & Principes imponerent. Nunquam non Dominos Aegyptios vel Syros passi sunt, ac tandem, quod tantopere horrebant, Hebraeorum jugum subierunt, ut sua fides veteribus Oraculis maneret.

Judas Macchabeus bello gentem aggressus, non semel fregit (b); quæ ab illo prosperè suscepta expeditio, à Joanne Hircano tandem, domitis Idumaeis atque ad recipiendam circumcissionem adauctis, confecta est. In fide manserunt usque ad everfionem Urbis gentisque Judaica dispersionem. Cum ultimâ obsidione premeretur Jerusalem, accurrentes Idumaei (c), arma sumpserunt pro conservanda urbis libertate, quam veluti Metropolim totius generis Abrahami suspiciebant. Ita nihil desideratum vaticiniis Isaac (d), & Balaam (e), quæ potiore futurum Jacob super Esau pollicebantur; sicut etiam Oraculis Prophetarum Isaia, Amos, Jeremia, Abdia, Ezechielis, quæ evertendam penitus regionem, ut nomen ipsum extingueretur prænunciarunt: omnia sanè hæc post plurium saeculorum tractum luculentissimo documento impleta esse constat.

ARTICULUS IV.

De Ammonitis & Moabitis.

Gentium semper in S. Scriptura conjunctarum, quibus communia omnia, origo, regio, bella, vices, ejusdem articuli foedere historiam jungimus. Ex incesto concubitu Loth cum geminis filiabus derivato: ambos exploratissimum omnibus esse censio (f). Sedem habebant ad Orientem Jordanis & Maris mortui, inter Arabes Scenitas ad Orientem, & Tribus Gad, & Ruben ad Occidentem. Olim ante subiectam Israelitis Chanaanitidem, satis amplam regionis Ammoniticae, & Moabiticæ portionem Amorrhæi occupaverant [*]. Hanc Hebraei, pulsus Amorrhæis, jure armorum subegerunt; ex quo utriusque gentis odium illud, quod subinde nec modico incendio exarsit in Hebraeos.

Altera etiam odii origo derivata ex impio Balaami consilio, quo immensa filia Moab in Hebraeos, populum ad turpia, & idolotriam pellexerunt (g). Ad hæc, Moab Hebraeos transitum deposcentes non inurbanè tantum deiecit, sed & panem & aquam pretio sibi petentes, in extrema commeatum caritate, vacuos remisit. Cujus inhumanitatis merito cavet Deus, ne Ammonitæ, Moabitæ unquam usque ad decimam generationem in cætum populi reciperentur (h).

Eglon Rex Moab, junctis cum Ammonitis armis, inter primores post obitum Jo-

a Dan. 11. 4.
b Isai 73. 1. & 1. Macc. 5. 3. 4. & 2. Macc. 10. 16. Joseph. Antiq. 1. 11. c. 11. Idem 1. 13. c. 17. p. 450. c De bello Jud. cap. 6.
d Gen. 25. 23. e Num. 24. 18.
f Gen. 19. 37. 38.
g Num. 25. 1. & 21. 25.
h Deut. 23. 3.

